

WETTERLING GALLERY

KINESTETISKT MÅLERI

Intrycket man först får av Dina Isæus-Berlins nya målningar, där figuren förefaller oscillera mellan bild och tecken och där bildrummet kring den inte finns men ändå är ganska tydligt indikerat, men inte främst av att figuren faktiskt har ett bestämt upp och ner, utan framförallt av att linjerna är tydligt stigande och sjunkande – detta är onekligen paradoxalt och kräver att man bestämmer sig för vilken typ av måleri det handlar om. Traditionellt förstods det abstrakta måleriet såsom riktat endast till ögat. Det var "optiskt" och kämpade mot illusoriska bildrum som oundvikligen tycktes uppstå även i monokromer. Då man kan se att Isæus-Berlin snarare utnyttjar det där inslaget, och dessutom tydligt manipulerar det genom att låta fonden ligga längre fram än figuren, om inte annat så i kraft av att vara målad efter de dominerande linjerna, är det en annan typ av måleri vi ser i utställningen *Solid Body, Fluid Mind*.

De två registren som titeln nämner kopplas till två olika tillstånd, fast och flytande. Då det är temperaturen som avgör hurvida ett ämne befinner sig i fast, flytande eller gastillstånd, kunde man lätt tro att det för henne handlade om en färgvalörens måleri som helt arbetade med färgens värme och kyla. I så fall skulle det röra sig om "haptiskt måleri", som skapar bildrum genom valörernas intensitet och som ska ses, inte med en rent optisk blick, utan med ett seende som opererar taktilt och likt en fingertopp känner av hetta, kyla, skärpa, materialets strävhet och ojämnheter, när den sveper över ytan. Kanske kan man hitta några instanser i utställningen där blicken fungerar så, men det är inte det centrala. Temperaturen är en betingelse, men det som skiljer tillstånden åt är variationer i rörelsen hos beståndsdelarna: molekylerna rör sig snabbare och mer energiskt när ämnet är flytande än när det är fast. Jag tror att Isæus-Berlins måleri jobbar just med rörelsen såsom det som ibland kan få fast form, ibland flytande. Hon befattar sig med rörelsen i sinnet som kan förkroppsligas på duken, med begreppet i tanken som kan bli en snabbare (eller ibland långsammare) rörelse i handen, med den plötsligt accelererande linjen i måleriet som är en tankebanan i intellektet. Om det är så att Isæus-Berlin, när hon betonar kropp och sinne, fast och flytande, genom måleri vill arbeta med rörelse, står vi här inför någonting helt annat än optiskt eller haptiskt måleri, nämligen ett kinestetiskt måleri. För att se det måste rörelsesinnet kunna finnas även i blicken: man måste kunna se linjen inte bara i dess utsträckning och form som ett spår efter en rörelse (och därigenom som ett tecken), utan även i dess tendens, uppåt eller nedåt, från ena sidan till den andra snarare än tvärtom, och i dess hastighet (större, mindre, jämn eller ojämn). Det är inte att läsa linjen, utan att se rörelsen själv, i linjen som är där, med ett känsligt rörelsesinne i ögat.

Rörelsen har två sätt att uppfattas. Å ena sidan extensivt såsom en linje med början och slut, vilken oundvikligen bildar en form. Å andra sidan intensivt, i sin hastighet och i sin riktning snarare än i sin utsträckning. Den senare är i nuet, men bara till en viss grad såsom mer eller mindre påtaglig närvaro (som rörelse alltså), mer eller mindre rörelse per ögonblick. Utsträckt i tiden blir den ögonblickligen såsom känslan av acceleration eller avstannande – eller som en rörelse i en jämn hastighet. Den förra, extensiva linjen, är märkligt nog både mer flyktig och beständig eftersom den i minnet eller i föregripandet av rörelsen har ett större

WETTERLING GALLERY

inslag av idealitet, och därför mer liknar en form, en figur eller ett tecken. Den är liksom given, men inte såsom någonting närvarande, utan som spår av eller modell för en rörelse som alltså antingen är förfluten eller framtida. Som rörelse är den inte utsträckt i tiden, som den intensiva är, utan bara placerad i tiden och utsträckt i rummet.

Då kan man också förstå det märkliga rummet i hennes måleri som en ideal gas, nästan ren rörelse som bara expanderar tills duken tar slut, men som kan sakta ner, förtätas och bli ett bestämt rum. "Ett rum kan äga plötslighet och övergå i vila", skrev Björner Torsson, som inte bara var poet utan även arkitekt. I ett sådant rum blir figurens oscillerande mellan tecken och bild momentant till bestämd närvaro om man betraktar målningarna kinestetiskt. Figuren blir närvarande, inte genom sin hastighet genom rummet (det är ju en bild, allt är stilla) utan genom sin hastighet och dess förändringar *i sig själv, i den utsträckta linjen* (det är en rörelsebild, inte en bild av rörelse). Den målade linjens rörelse, här och nu, vars hastigheter bildar kroppar och flöden, koncentrerar det gasartade rummet till tyngdpunkter i figuren. Kinestetiskt måleri. Inget annat.

Lars-Erik Hjertström Lappalainen
Konstkritiker och filosof